

ชื่อเรื่อง การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สารทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัย สิริทิพย์ ดาทอง **ปริญญา** ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน)

กรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สมปอง ศรีกล้า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ผศ.ดร.สมาน เอกพิมพ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สารทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 กำหนดเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ก่อนเรียนกับหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนปัญจรักษ์ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง 2) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test

ผลการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สารทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 83.83/84.16
2. นักเรียนที่เรียน โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่เรียน โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 90 ของนักเรียนทั้งหมด

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.17)

Title : Enhancing creative thinking through the performance process with six thinking hats technique, Visual Arts strand, Pratomsuksa 6 students.

Author: Sirinthip Datong

Degree : M.Ed. (Curriculum and Instruction)

Advisors : Dr. Sompong Srikunlaya

Chairman

Assoc. Prof. Dr. Samarn Ekkapim

Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2015

Abstract

This research aimed to 1) develop learning management through performance process and six thinking hats technique, Visual Arts strand for Pratomsuksa 6 students in accordance with the criteria set (E_1/E_2) as 80/80 compare creative thinking of students who had learned with the developed performance process and six thinking hats technique before and after the implementation, 3) verify the average score of creative thinking of students who had learned through performance process and six thinking hats technique with the percentage of 70 or more, and 4) determine the satisfaction of students toward leaning management through performance process and 6 thinking hats process. Target group were 10 pratomsuksa 6 students in 2nd semester of academic year 2013, Panjarak school, Selapumi district, Roi-Et, under the supervision of Roi-Et Primary Educational Service Office Area 3. Research instruments were 1) 6 lesson plans the plan vacates 2 hour , total up 12 hour, 2) creative thinking assessment form, and 3) satisfaction questionnaire. Statistics employed for analyzed of the data included percentage, means, standard deviation, and Wilcoxon Signed Ranks Test.

The results were as follows :

1. The efficiency of learning management which emphasized creative thinking through performance process and six thinking hats technique of Pratomsuksa 6 students was 83.83/84.16

2. The creative thinking of students who learned through performance process and six thinking hats was significantly higher than before at the level of .01

3. The percentage of students who learned through performance process and six thinking hats technique and possessed the average score at the percentage of 70 or more was at the percentage of 90 of all students.

4. Satisfaction score as a whole of students were satisfied with the developed learning management which emphasized creative thinking through performance process and six thinking hats technique was at a high level ($\bar{X} = 4.31$, S.D.= 0.17)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.สมปอง ศรีกัลยา และ ผศ.ดร.สมาน เอกพิมพ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองถึง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และ ผศ.ดร.สุรกานต์ จังหาร ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ครูนิราศ ศรีขาวรส ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมษวดีพิทยาคม ครูถวิล เดชบุรีรัมย์ ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม อาจารย์ ดร.ขวัญชัย ขำวันา นักวิชาการคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ครูรุ่งรัตน์ สุขแสง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมษวดีพิทยาคม และ ผศ.ไพศาล เอกะกุล อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สุดท้ายข้าพเจ้าขอโน้มล่ำลึกคุณของบิดา มารดา และครอบครัวที่ให้ความรักความอบอุ่นอีกทั้งเป็นผู้ให้โอกาสทางการศึกษามาในครั้งนี้

ศรินทิพย์ ดาทอง

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ญ
สารบัญภาพประกอบ	ฎ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	9
การจัดการเรียนการสอนศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์	12
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการปฏิบัติ	17
เทคนิคหมวก 6 ใบของเดอ โบ โน (Edward De Bono)	25
ความคิดสร้างสรรค์	28
ความพึงพอใจ	44

หัวเรื่อง	หน้า
บริบทโรงเรียน	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
กรอบแนวคิดในการวิจัย	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
กลุ่มเป้าหมาย	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	71
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	83
สรุปผลการวิจัย	83
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	93
ภาคผนวก ก ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้	94
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	119
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพของแบบประเมินการปฏิบัติ	124
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพของแบบประเมินชิ้นงาน	132
ภาคผนวก จ การหาคุณภาพของแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์	138

หัวข้อเรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ฉ การหาคูณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจ	144
ภาคผนวก ช หนังสือของความอนุเคราะห์	150
ประวัติผู้วิจัย	156

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงองค์ประกอบของความคิดแบบอเนกนัยและตัวอย่างคำถาม	41
2 งาน/โครงการ/กิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จในปีที่ผ่านมา	53
3 แผนการจัดการเรียนรู้	64
4 หน่วยการเรียนรู้	70
5 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิค หมวด 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	76
6 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียน โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวด 6 ใบ	78
7 คะแนนเฉลี่ยร้อยละและร้อยละของนักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวด 6 ใบ	79
8 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ การจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวด 6 ใบ	80

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	62
------------------------------	----

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 จากเส้นที่กำหนดให้ จงเติมแต่งเป็นภาพให้สมบูรณ์	42
2 นี่คือ ตุ๊กตา ให้วาดเพิ่มเติม ระบายสี เพื่อให้น่ารักหรือน่าเล่นยิ่งขึ้น	42

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
1 ผลการประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติ ร่วมกับเทคนิคหมวด 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	114
2 ค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับ เทคนิคหมวด 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (E ₁ /E ₂)	120
3 ผลการประเมินการปฏิบัติหลังเรียน โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิค หมวด 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	121
4 ผลการประเมินชิ้นงานหลังเรียน โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิค หมวด 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	122
5 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียน โดยใช้กระบวนการปฏิบัติ ร่วมกับเทคนิคหมวด 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	123
6 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับเกณฑ์ การประเมินการปฏิบัติของผู้เชี่ยวชาญ	131
7 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับเกณฑ์ การประเมินชิ้นงานของผู้เชี่ยวชาญ	137
8 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับเกณฑ์ ความคิดสร้างสรรค์	143
9 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ ของผู้เชี่ยวชาญ	149